
ویژه‌نامه سومین جشنواره علامه حلی^(۵) استان قزوین

معاونت‌های پژوهش مراکز مدیریت حوزه‌های علمیه برادران و خواهران استان قزوین

دبیرخانه جشنواره علامه حلی^(۵) استان قزوین

دیماه ۱۳۹۷

استان
قزوین

سومین
جشنواره

ویژہ نامہ *

سومین جشنوارہ

استان قزوین

مرکز مدیریت حوزه علمیه قزوین
معاونت پژوهش

جشنواره علامہ حلی
استان قزوین

تہیہ و تنظیم: دبیرخانہ جشنوارہ علامہ حلی (ع) استان قزوین

مدیریت اجرا: مصطفی بیگدلی

طراح گرافیک: محسن شعبانی

همکاران: سیدمصطفی ابراہیمی، فرزین مافی، سمیہ مہدوی منش

آدرس دبیرخانہ: قزوین، خیابان شہید بابایی، کوچہ ۲۳، جنب
کتابخانہ امام خمینی (ع)، مرکز مدیریت حوزه علمیه برادران قزوین

تلفن تماس: ۰۲۸-۳۳۶۹۰۸۱۱-۵

پیشگفتار ■ ۶

بخش اول: مصاحبه و گفت‌وگو

در آینه پژوهش ■ ۹

پژوهش کاربردی ■ ۱۱

نگرش جهانشمول به علم و پژوهش ■ ۱۳

ضرورت بازخوانی و بازآفرینی معارف دینی ■ ۱۶

بخش دوم: گزارش سخنرانی دومین جشنواره

شتاب پژوهش و پیشرفت جامعه اسلامی ■ ۱۹

پژوهش‌ها؛ حوزه و نظام اسلامی ■ ۲۲

بخش سوم: گزارش سومین جشنواره

گزارش سومین جشنواره علامه حلی(ره) استان قزوین ■ ۲۷

جشنواره چهارم ■ ۲۸

شرایط سنی شرکت در یازدهمین جشنواره علامه حلی(ره) ■ ۲۹

آثار دریافتی خواهران و برادران بر اساس آمار ■ ۳۰

بخش چهارم: معرفی برگزیدگان جشنواره و چکیده آثار

منتخبین سومین جشنواره علامه حلی استان قزوین ■ ۴۰

چکیده آثار منتخب ■ ۴۲

* پیشگفتار

حجت الاسلام والمسلمین مصطفی بیگدلی

دبیر جشنواره علامه حلی (ره) استان قزوین

«باسمه تعالی»

«المؤمن اذا مات و ترك ورقة واحدة عليها علمٌ تكون تلك الورقة يوم القيامة سترًا فيما بينه و بين النار و اعطاه الله تبارك و تعالی بكل حرفٍ مكتوبٍ عليها مدينةً أوسع من الدنيا سبع مرات ...»

(امالی صدوق)

شکر خداوند متعال را که خالق و مالک زمین و آسمان است، رب و مدبری که همه امور را تدبیر و هدایت کردند و بدین ترتیب وظیفه دیگری انجام گردید و در انتهای به اختتامیه سومین جشنواره علامه حلی استان قزوین منتهی شد.

جشنواره علامه حلی یک جشنواره پژوهشی و رسمی حوزوی است که در راستای شناسایی آثار برتر پژوهشی و طلاب پژوهشگر موفق جهت حمایت و تقویت ایشان است. ارتقای روحیه علمی و پژوهشی و ترغیب طلاب محترم حوزه‌های علمیه استان قزوین برای دست به قلم بردن نیز از اهداف ضمنی جشنواره است زیرا که نوشتن و مکتوب کردن مطالب علمی در دین اسلام جایگاه والایی دارند و روایت ذکر

شده و ادله دیگر دلیل بر آن اهمیت هستند که از لطف خداوند متعال جشنواره در این مسیر قدم برداشته و موفق بوده است که شرکت ۳۹۲ اثر با وجود محدودیت های سنی موجود در جشنواره مؤید این ادعا است.

در انتها از همه دوستان و عزیزانی که ما را در انجام این وظیفه یاری و همراهی کردند مخصوصاً مدیران و معاونین پژوهش حوزه برادران و حوزه خواهران و همه اساتیدی که در انجام ارزیابی ها قبول زحمت کردند و همینطور از حاج آقای نوروزی و سرکار خانم سید قوامی که در جلسات شورای علمی شرکت می کردند و همچنین از آقای فرزین مافی تشکر ویژه داشته و قدردانی می کنم و امیدوارم که مورد رضایت خداوند متعال قرار گرفته باشد.

والسلام علیکم

بخش اول

مصاحبه و گفت و گو

* در آینه پژوهش

حجت الاسلام و المسلمین علی عباسی

مدیر حوزه علمیه برادران استان قزوین

کشف حقیقت از گوهرهای گران بهایی است که قدرت آن را خداوند به بشر هدیه فرموده است. در سایر حیوانات چنین قدرتی وجود ندارد. شاید تعبیر به «علم به اسماء الهی» که خداوند به حضرت آدم (علیه السلام) افاضه کرد، بخش مهمی از همان حقیقتی است که حتی ملائکه از آن بی خبر بودند.

ارزش علم و پژوهش به قدری است که ملاک ارزیابی فضیلت انسان‌ها نسبت به یکدیگر قرار گرفته است؛ مانند برتری عالم نسبت به جاهل و برتری اعلم نسبت به عالم. در مورد ارزش ذاتی علم و یا ارزش آن به اعتبار متعلق، سخن‌ها گفته شده است ولی به نظر می‌رسد ارزش علم به اعتبار متعلق آن است و در نتیجه این ارزش، نسبی به حساب می‌آید؛ یعنی علم خوب و خوب‌تر داریم.

در حوزه‌های علمیه حقیقت پژوهش مبنای اصلی بوده است که آن را می‌توان

با واژگانی مانند تفقه، اجتهاد، فقه جواهری، فقه سنتی و بیان انتقادی مسائل با ترکیب آن قُلت، قُلت مشاهده کرد.

یکی از موضوعات مهم در مورد پژوهش، راه‌گشایی آن نسبت به مشکلات فراگیر جامعه در بخش‌های فردی، خانوادگی، اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و... است. منظور این است که باید اولویت‌بندی شده و آنچه اهم است، مقدّم گردد. تکراری و کاربردی نبودن بعضی از پژوهش‌ها یکی از مشکلات جامعه است. البته در مورد اولویت داشتن موضوعات پژوهشی نیز باید پژوهش کرد.

از مزایای قابل توجه سبک پژوهشی، آسان کردن محقق برای پژوهش در موارد دیگر است. وقتی پژوهشگر سبک ورود و خروج به مسائل را آموخته و تمرین کرد، تمرین در سایر موارد برای او آسان‌تر می‌شود.

در مورد پژوهش عمیق، سخن امیرالمومنین (علیه السلام) کافی است که در توصیف بعضی از برادران دینی خود می‌فرماید: «وقتی سخن می‌گفت، عطش جویندگان علم را بر طرف می‌کرد.» بر طرف کردن عطش وقتی است که به همه‌ی سؤالات در ذهن مخاطب، در یک نوشتار یا گفتار پاسخ داده شود و این میسر نیست مگر با پژوهشی عمیق و دقیق در سطح و عمق.

با امید به آن که طلاب علوم دینی و اساتید حوزه‌های علمیه، بتوانند بر مبنای پژوهش عطش جویندگان علم، اعمّ از دانشجویان و دانش‌آموزان و سایر جوانان و اقشار مختلف را بر طرف سازند.

* پژوهش کاربردی

حجت الاسلام والمسلمین رضا کاظم‌لو

مدیر حوزه علمیّه خواهران استان قزوین

مقام معظم رهبری (دامت برکاته):

«تولید علم و تحقیقات حیات آینده کشور است.»

پژوهش یا تحقیق یک روند هوشمندانه، هوشیارانه، خلاقانه و سامان‌مند برای یافت، بازگویی و بازنگری پدیده‌ها، رخدادها، رفتارها و همچنین برای استفاده از پدیده‌های موجود جهت دست‌یابی به راهکارهای عملی است.

یک پژوهشگر با پژوهش پایه‌ای می‌تواند زمینه پژوهش کاربردی را فراهم سازد. گرچه این نوع پژوهش‌ها در همان وهله‌ی اول مستقیماً متوجه حل مشکلات جامعه نیست ولی مقدمات حل مشکلات را فراهم می‌سازد.

طلاب گرامی از فرصت به دست آمده توسط نظام مقدس جمهوری اسلامی که با هدایت پیامبرگونه‌ی امام خمینی (ره) بینانگذار جمهوری اسلامی و راهبری جانشین

به حق آن عزیز، حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای (دامت برکاته) که مکرر به بحث پژوهش در حوزه تأکید دارند، می‌توانند بهترین استفاده را در دو بخش پژوهش‌های توصیفی و تحلیلی داشته باشند و با این کار بخشی از زحمات علماء گذشته را پاس بدارند و از این طریق شبهات روز را که توسط دشمنان قسم خورده دین و نظام اسلامی مطرح می‌شود جوابگو باشند؛ علماء و شهداء زحمات فراوانی را متحمل شدند تا نظامی که محتوای آن اسلام است پیش بیاورند؛ اما نگه داشتن آن وابسته به تلاش دانش‌آموختگان عرصه‌ی دینی است. یکی از عرصه‌های خدمت رسانی به جامعه، تحقیق و پژوهش است؛ چنانکه مقام معظم رهبری (دامت برکاته) می‌فرمایند:

«برای خدمت رسانی بهتر به مردم کارهای دقیق پژوهشی لازم است.»

به حول و قوه‌ی الهی و به برکت هدایت بزرگان، حوزه علمیه خواهران در عرصه پژوهش کارهای خوبی را شروع کرده است که با پیگیری و دقت بیشتر، این شجره‌ی طیبه به بار خواهد نشست ان شاء الله.

* نگرش جهانشمول به علم و پژوهش

حجت الاسلام والمسلمین سیدمصطفی ابراهیمی

معاون پژوهش حوزه علمیه برادران استان قزوین

چهل سال از پیروزی انقلاب اسلامی ایران و تشکیل جمهوری اسلامی به عنوان مدل حاکمیتی آن می‌گذرد. در تحلیل چرایی وقوع آن و ماهیت شناسی انقلاب اسلامی، نظریه‌ها و رهیافت‌های مختلفی از جمله نظریه‌های اقتصادی، اقتصادی- روان‌شناختی، سیاسی و... بیان شده است. با نگاه به دو ضلع اصلی انقلاب، یعنی رهبری و مردم انقلابی و تحلیل محتوای بیانات بنیانگذار کبیر انقلاب اسلامی و شعارهای مردم انقلابی، نمایان گر آن است که ماهیت این انقلاب، فرهنگی و هویتی بوده است. مردم سرخورده از سیاست‌های ضد فرهنگی رژیم‌های وابسته و سلطنتی، برای احیای هویت فرهنگی و تمدنی خود این خیزش عظیم را انجام داده‌اند.

سخنم تدریس درس انقلاب نیست و فقط از رهگذر این تصدیع، به دنبال بیان الزامات این انقلاب فرهنگی در عرصه‌ی سیاست گذاری و ترسیم چشم اندازهای مطلوب این نوع نگاه هستیم.

حتما می‌دانید که فرهنگ به عنوان نرم افزار زندگی بشری است و تمدن شامل فرهنگ و برخی سخت‌افزارهاست. یکی از کلیدی‌ترین عناصر در ساخت نرم‌افزار

فرهنگی، دانش است که در کنار باورها، هنر، قوانین، اخلاقیات، ساختارها و... به ترسیم راه مشترک زندگی در ناخوادآگاه انسان می‌پردازد. شاید اگر گاليله در دوران رنسانس به استقلال فیزیک از الهیات حکم نمی‌کرد، فلسفه‌ی اصالتِ عقل دکارت و جایگزینی خرد بشری با کتاب مقدس شکل نگرفته و در پس آن ویتگنشتاین و آگوست کنت به پوزیتیویسم و انحصار معرفت در حس و تجربه نمی‌رسیدند و مدرنیته‌ای وجود نداشت! پس فرهنگ از دانش متأثر است و دانش می‌تواند زیربنای فرهنگی باشد که خودش زیربنا و نرم افزار تمدن سازی است.

اگر انقلاب اسلامی، انقلاب فرهنگی است و به دنبال بازنمایی هویت تمدنی اسلام و ایران است، پس باید در عنصر دانش متمرکز باشد و بنیان‌های این حرکت فرهنگی خود را محکم و استوار پی‌ریزی نماید. این راهبرد به خوبی در بیانات رهبران انقلاب پردازش شده و در سیاست‌های کلی نظام و اسناد بالادستی متبلور است بگونه‌ای که رتبه‌ی ایران در تولید دانش، در جایگاه شانزدهم جهانی است اما مشکل عمده در این زمینه، نظام اولویت هاست. همانگونه که برای ساخت جامعه‌ی جدید و تمدن نوین، فرهنگ از سایر مؤلفه‌ها دارای اولویت است، علوم انسانی نیز از سایر علوم دارای اولویت است. پژوهش در علوم انسانی نقش راهبری در تمام علوم را دارد به نحوی که اگر مطالعه‌ی پیشینی در علوم انسانی صورت نگیرد، پژوهش‌های پسینی راه خود را گم کرده و تکنولوژی، فناوری و رو بناهای برآمده از آن، کاریکاتورگونه خواهد بود.

روشن است که خاستگاه علوم انسانی کنونی، جهان غرب و نوع جهان بینی و ایدئولوژی‌های حاکم بر آن بوده و رهاورد این نگاه مادی به انسان و جهان هستی، تمدن تک ساحتی و این جهانی مدرنیته است. این علوم انسانی در نگاه کلان نمی‌تواند برای انسان شرقی خصوصاً مسلمان کارآمدی مناسب داشته باشد و برای ساخت سبک زندگی نوین باید دانشمندان این عرصه همت مضاعفی بنمایند تا مأموریت تاریخی خود را به انجام برسانند. راهبرد اولویت و گسترش پژوهش‌های علوم انسانی، الزاماً به این معنا نیست که با محرک استعمارزدایی از علم و بومی سازی دانش، دستاوردهای دانش بشری به کل نادیده انگاشته شود؛ بلکه می‌توان با

محزک جهان شمول و نگاه کلان به جامعه‌ی جهانی و صورت‌بندی آنها به صورت یک واحد اجتماعی جهانی و بهره‌گیری از روش‌های استاندارد مطالعه و پردازش، در مقیاس جهانی صورت گیرد. من مخالف واقع‌گرایی و پذیرش تضاد در دیدگاه‌های حاکم در جهان نیستم ولی اینکه جهان به سمت جهان‌شمولی و هم‌گرایی رفته را نیز امری واقعی می‌دانم. ظهور شبکه‌های ارتباطی و کانال‌های توزیع اطلاعات در مقیاس فراگیر و جهانی، دلیل روشنی بر ظهور مسایل انسانی جهانی و لزوم پاسخ‌دهی جهان‌شمول است. هر چه جامعه‌ی شبکه‌ای به جلو می‌رود، ساحت‌ها و حیطه‌های بیش‌تری از بشر و احتیاجاتش، نیاز به پاسخ‌یابی جهانی دارد. معنای زندگی در جهان شبکه‌ای دچار تغییر شده و انسان‌های بیشتری به دنبال پاسخ به این پرسش بنیادین هستند.

این نگرش وقتی اهمیت مضاعف می‌یابد که نگاه مکتبی هم به آن ضمیمه گردد. اگر تاکنون دانشمند مسلمان از گزاره‌های جهان‌شمول دینی تصور مبهمی داشت و جزو متشابهاات محسوب می‌گردید، اکنون همان گزاره‌ها از هر محکمی محکم‌ترند و آموزه‌ی مهدویت و تشکیل حکومت جهانی، به عنوان یک پیشران برای تمدن و فرهنگ اسلامی - شیعی، قابلیت طرح در شبکه‌ی تقاضاهای جهان‌شمول را دارد. مگر دانشمند علوم انسانی - اسلامی در پی شناخت چه عمقی از وجود انسان و نیازها و تقاضاهای اوست - تقاضاهایی عام و جهانی که در پرتو رشد بخشی از قابلیت‌های انسان شکل گرفته است؟! بستر برای تحول علمی و تمدنی در مقیاس جهانی مهیاتر از همیشه است و تنها مردانی با همت مضاعف می‌خواهد تا با پژوهش در عرصه‌های نوظهور و تبدیل آن به محصولی با قابلیت جهانی، نقش تاریخی خود را برای حاکمیت الله به انجام رسانند.

بیدار شو عزیز
کاین درد مشترک
هرگز جدا جدا
درمان نمر شود.

* ضرورت بازخوانی و بازآفرینی معارف دینی

سرکار خانم سمیه مهدوی منش

معاون پژوهش حوزه علمیه خواهران استان قزوین

حضرت آیت الله جوادی آملی می‌فرماید: «زیارت جامعه را ان شاء الله به نوبت بخوانید در این زیارت جامعه به ما گفتند وقتی به بارگاه اهل بیت (علیهم السلام) رسیدید بگوئید من آدم محقق بشوم... به ما گفته اند وقتی رفتید اینها را بخوانید «مُحَقِّقٌ لِمَا حَقَّقْتُمْ مُبْطِلٌ لِمَا أَنْبَلْتُمْ» من آدمم دانشمند برگردم، اهل تحقیق بشوم پژوهنده بشوم کار من پژوهش باشد و معارف را تحقیق کنم؛ آنچه شما تحقیق کردید من دنباله‌رو راه شما باشم، آنچه شما ابطال کردید من دنباله‌رو راه شما باشم، من نیامدم بی سواد برگردم اینها در زیارت جامعه هست.»

این عبارات آدمی را به فکر وامی‌دارد که به راستی جماعت مسلمانان و محبان اهل بیت (علیهم السلام) به ویژه منتسبین به این خاندان مطهر در عرصه تعلیم و تعلم، چه رویکردی نسبت به پژوهش و پژوهیدن در مسائل و معارف اسلامی باید داشته باشند؟

روشن است که، اسلام و قرآن آدمی را به تحقیق و تتبع تشویق می‌کنند از آن بابت که انسان باید بداند چه راه و روشی برای زندگی خود برگزیده است، آنچه که او مشی می‌کند طریق صواب است یا خطا، تنها کاوش و تحقیق است که پرده از این راز برمی‌دارد. به همین جهت حتی پذیرش دین بدون تحقیق و پژوهش مورد قبول خداوند نیست و در قرآن کسانی که دین پدران و اجداد خویش را پذیرفته‌اند، به شدت مورد سرزنش قرار می‌گیرند.

یکی از چارچوب‌های مشخص شده در اسلام ناب محمدی که داعیه‌ای ابدی دارد و پیامبرش خاتم پیامبران است که تمامی اجزای یک سیستم کامل و مدون را ارائه کرده است، پژوهش و تحقیق و تعلیم و تعلم است.

منتها در جامعه اسلامی کنونی مشکل اینجاست که اولاً تلاش مجدانه‌ای برای به روزآوری احادیث و روایات و همچنین متون علمی گذشتگان شکل نگرفته است

و تلاش‌هایی هم که شکل گرفته کامل و جامع و وافی نبوده است. از این رو به نظر می‌رسد یکی از اهداف مهمی که طلاب جوان ما امروز به سوی آن باید گام بردارند، بازخوانی و بازتولید معارف دینی موجود در آیات و روایات و آثار گذشتگان و مفاخر دینی است. به جرأت می‌توان گفت احیای این معارف و اندیشه‌ها نیاز عصر امروز است؛ چرا که معارف و اندیشه‌های عمیقی در لایه‌های مختلف متون دینی و آثار گذشتگان پنهان شده که بازگو کردن آن اندیشه‌ها به زبانی که مخاطبین معاصر بتوانند درک کنند و با آنها ارتباط برقرار کنند و هم زمان اصل متن هم آسیب نبیند، یک ضرورت است. علاوه بر این آشنایی طلاب جوان با بنیادهای علمی، اعتقادی و فرهنگی شیعه و تقویت آن، پاسداشت تلاش گذشتگان در به جا گذاشتن ذخایر غنی و اندوخته‌های گرانبهای علمی، جلوگیری از انقطاع میان نسل‌های علمی شیعه، نهادینه شدن فرهنگ مطالعه بین طلاب و دستیابی آنان به مسائل و دغدغه‌های پژوهشی مرهون این بازخوانی‌ها و به دنبال آن بازتولیدها خواهد بود.

شاید بتوان گفت جشنواره‌های پژوهشی همچون جشنواره علامه حلی (ره) که هر ساله در دو سطح استانی و کشوری برگزار می‌گردد فرصتی را پیش روی طلاب جوان قرار می‌دهد تا با بازخوانی معارف دینی موجود در آیات و روایات و آثار گذشتگان و بازآفرینی این معارف مشق پژوهش کرده، ان شاءالله در آینده به تولید علم برسند. در آرزای خداوند منان خواستارم که به ما توفیق عنایت فرماید تا مشمول این فراز از زیارت جامعه کبیره «مَحَقِّقٌ لِّمَا حَقَّقْتُمْ مُبْطَلٌ لِّمَا أَبْطَلْتُمْ» باشیم.

بخش دوم

**گزیده سخنرانی اختتامیه
دومین جشنواره**

* شتاب پژوهش و پیشرفت جامعه اسلامی

حضرت آیت الله عابدینی

نماینده ولی فقیه و امام جمعه استان قزوین

بخشی از سخنرانی حضرت آیت الله عابدینی در اختتامیه دومین جشنواره علامه حلی استان قزوین:

«بسم الله الرحمن الرحيم»

خوشبختانه فضایی که امروز در سراسر کشور به همت فضلا و اساتید بزرگوار حوزه و در رأس آن‌ها با هدایتگری رهبر حکیم، اندیشمند و محقق به وجود آمده، فضای علمی حوزه‌ها را به طور قابل توجهی دگرگون کرده است. در مقام مقایسه، در گذشته از حوزه‌ها انتظار چندانی نمی‌رفت؛ مخصوصاً شهرستان‌ها که اوضاع نابسامانی از این حیث داشتند و در آن دوران اصلاً تحقیق و پژوهش معنا نداشت؛ اما امروز می‌بینیم حوزه‌ها با یک سرعت و شتاب چشمگیری از نظر کمی و کیفی به پیش می‌روند که همین امر، نویددهنده آینده‌ای درخشان برای حوزه‌ها است.

البته باید هم این‌گونه باشد در حالی که در دنیا الآن کسانی که پرچم علم و پژوهش را به دست گرفته‌اند، به‌گونه‌ای وانمود می‌کنند و به سایر مردم ملل تحمیل می‌کنند که دانشگاه‌های ما مغلوب آکادمی‌های آن‌هاست؛ در حالی که اگر کمی به عقب برگردند و منصفانه به قضیه نگاه کنند، خواهند فهمید که هر چه دارند از سفره اسلام و مسلمین دارند.

بسترهای اندیشیدن از ناحیه دین همواره برای متدینین پهن بوده است، به عنوان مثال در عرصه‌هایی نظیر نجوم، هیئت و حقوق، مسلمانان و به تبع آن‌ها جوامع اسلامی در دنیا مطرح بوده‌اند؛ چرا که آیات متعددی در قرآن وجود دارد که ما را به تفکر و اندیشه و تحقیق در این عرصه‌ها وادار کرده است و همین امر منجر شد که مسلمانان وارد میدان شده و از سایر ملل هم جلو بیفتند.

البته بسیاری از آیات و روایات ما این ظرفیت را دارند که مورد مذاقه قرار گیرند؛ منتها سؤال اینجاست که چه کسانی آمده‌اند تا این مسائل را موشکافانه و محققانه بررسی کنند؟ باید خاطرنشان سازم که اساس تحقیق و پژوهش در جای‌جای دین ریخته شده است، به عنوان مثال امام حسن عسگری (علیه السلام) می‌فرماید: «لیس العبادة كثرة الصلاة و الصوم، انما العبادة التفکر فی امر الله عزوجل»؛ معیار بندگی و عبادت، بسیاری روزه و نماز نیست بلکه عبادت، بسیاری تفکر در آفریده خداوند

متعال و تعقل در آیات حکیمانه پروردگار جهانیان است. شما این (امرالله) را به عنوان یک معیار در نظر بگیرید، هر کدام از آیات قرآن یک امر الهی است. در روز قیامت هر آیه‌ای از آیات قرآن به عنوان امرالله می‌توانند از ما بپرسند که درباره من چه کردید؟ ما عملاً چقدر به این معانی پرداخته‌ایم؟

برکت جشنواره‌هایی نظیر جشنواره علامه حلی به این است که ما را در این عرصه فعال می‌کنند و خیلی باید شاکر و سپاسگزار باشیم چرا که این بخش خاموش و فراموش شده دین، در فضاهایی مانند جشنواره علامه حلی (ره) حیات دوباره به خود می‌گیرد.

* پژوهش‌ها؛ حوزه و نظام اسلامی

حجت الاسلام و المسلمین دکتر احمد رهدار

استاد دانشگاه باقر العلوم

بخشی از سخنرانی حجت اسلام و المسلمین دکتر احمد رهدار در اختتامیه دومین جشنواره علامه حلی استان قزوین:

«بسم الله الرحمن الرحيم»

خوشحال هستم توفیق یافتم در این جلسه خدمت بزرگواران فرصت طرح بحث مختصری را داشته باشم. با کسب اجازه از اساتید بزرگوار می‌خواهم با رویکردی انتقادی به نظام پژوهشی حوزه بپردازم به همین مناسبت بحث خود را با عنوان پژوهش‌ها؛ حوزه و نظام اسلامی مطرح می‌کنم.

ما وقتی به صورت پسینی به خروجی پژوهش‌های حوزه نگاه می‌کنیم و آن‌ها را نسبت به نظام اسلامی و نیازمندی‌های آن می‌سنجیم، چند نکته را به وضوح می‌توانیم احساس کنیم، روزانه در قم، کتاب‌ها و مقالات بسیاری نوشته می‌شود که

شاید هر کدام از آن‌ها در حیطه علمی خودشان بسیار عمیق هم باشند، اما به رغم اینکه حوزه می‌تواند علم تولید کند، اساساً در مدیریت علم ناتوان است. یک پژوهش باید نتایجی بر آن مترتب باشد ولی بی‌تعارف عرض می‌کنم؛ ما با وجود اینکه هر چه بیشتر داریم پژوهش می‌کنیم، کتاب می‌نویسیم، اما جامعه ما هر روز دارد از حوزه‌ها دورتر می‌شود. این را کجا باید حل کنیم؟

چند درصد از کتاب‌ها و مقالاتی که نوشته می‌شود به دست مخاطبین خود می‌رسند؟ چه مقدار از این کتاب‌ها مدیریت می‌شوند تا پیام و کلام دین را به مردم برسانند؟ متأسفانه حوزه علمیه حتی در مدیریت نشر توفیق حداقلی هم نداشته است. پژوهش اگر نتواند بازار نشر را در اختیار بگیرد، هزینه کردن در آن بی‌فایده خواهد بود، خیلی از کتاب‌هایی که در دفتر تبلیغات اسلامی در قم نوشته می‌شود پس از چندی مسئولین مربوطه طی جلساتی که برگزار می‌کنند به این نتیجه می‌رسند که این کتاب‌ها را باید پودر کرد؛ چون هزینه نگهداری آن‌ها بسیار سنگین است. ما حتی برای نهادهای خواهان پژوهش‌هایمان نیز نتوانسته‌ایم مدیریت درخور داشته باشیم و پژوهش‌های خود را برای آن‌ها ارسال کنیم.

جشنواره‌هایی نظیر جشنواره علامه حلی باید این امتیاز را داشته باشد که با نگاهی نقادانه و آسیب‌شناسانه به ما کمک کند تا مسیر تحقیق و پژوهش، از ابتدا تا زمانی که پژوهش به دست مخاطب می‌رسد مدیریت شود.

ما باید یک نگاه آسیب‌شناسانه به کل مسیر داشته باشیم و باید توجه داشته باشیم پژوهش‌های حوزوی ما تا چه اندازه معطوف به حل مسائل و نیازهای نظام اسلامی است که امام فرمودند حفظ آن از اوجب واجبات است؟ حوزه علمیه متأسفانه به دلیل انزوایی که نسبت به اجتماع پیدا کرده، توان رصد مسائل و مشکلات نظام اسلامی را ندارد و پژوهش‌های ما پژوهش‌هایی است که با آن‌ها راه به جایی نمی‌بریم.

به عنوان مثال، با وجود ۱۲ سال مذاکره هسته‌ای با کشورهای مختلف، ما در قم نیامده‌ایم درباره فقه مذاکره مطلبی تولید کنیم؛ اینکه مدل و نظر فقها در خصوص نوع رفتار مذاکره‌کنندگان نظام اسلامی با محیط بین‌الملل چگونه باید باشد؟

ما یک کشور توریست‌پذیری هستیم. آیا فقه در خصوص توریسم مطلبی ارائه کرده است؟ متأسفانه پژوهش‌های ما در حوزه‌های علمیه درگیر یک سیکل تکراری شده که هیچ فایده‌ای بر آن مترتب نیست و برون داد حوزه‌های علمیه، آدم‌های عمیق اما بی‌فایده شده است.

انقلاب اسلامی معلول و فرزند حوزه، روحانیت و مرجعیت است، وقتی انقلاب به پیروزی رسید، امام راحل در خصوص پیش‌نویس قانون اساسی اعلام کردند صاحب‌نظران می‌توانند در این زمینه پیشنهادهایی ارائه دهند. ۸۰۰ پیش‌نویس برای این منظور به تهران فرستاده شد و سهم حوزه برای پیش‌نویس قانون این انقلاب که از حوزه شروع شد، دو پیش‌نویس بیشتر نبود، یعنی دو پیش‌نویس از ۸۰۰ پیش‌نویس که برای انقلاب اسلامی نوشته شده از دل حوزه آمد و این یعنی ما در حوزه، انسان‌های عمیق غیراستراتژیک داریم تولید می‌کنیم. حوزه‌ای که با اجتماع رابطه نداشته باشد، موضوعاتی که در آن بحث می‌شود ارتباطی با مسائل اصلی اجتماعی نداشته باشد، یک حوزه سکولار است. ما چقدر هشدارهای مقام معظم رهبری مبنی بر سکولار شدن حوزه‌های علمیه را جدی گرفته‌ایم؟

نکته مهم دیگر آنکه پژوهش‌های ما در حوزه باید امتداد اجتماعی داشته باشد در حالی که کار ما فقط استنباط کردن است و استنباطی که نتوانیم به آن امتداد اجتماعی بدهیم، استنباطی که نتوانیم آن را در محیط بیرونی تحقق ببخشیم، به درد دین نمی‌خورد. غالب مسائل مربوط به فقه الطهاره که در طول تاریخ شیعه نوشته شده است، در حوزه نجف اشرف تدوین شده است، اما متأسفانه امروز شهر نجف به عنوان کثیف‌ترین شهر دنیا از نظر بهداشتی شناخته می‌شود.

به‌راستی چه مقدار از مدیران اجرایی ما دغدغه مشورت و استفاده از نظرات فقیهان را دارند؟ ما فقها چقدر دغدغه و توان حل مسائل اجرایی را داشته‌ایم؟ بسیاری از نهادهای ما، اسناد بالادستی شان بر اساس مبانی فقهی تنظیم نشده است. آن‌هایی هم که تنظیم شده، ضمانت اجرا در سیستم پیدا نکرده است. یکی از نهادهایی که قوانینش بیشتر از بقیه نهادها بر اساس دستورات فقهی تنظیم شده، نهاد مسکن و شهرسازی است. اما عملاً شهرسازی ما توسط کارشناسان شهری و

شهرداری‌ها تنظیم می‌شود و مهندسان مسکن و شهرسازی بر اساس اسناد فقهی این نهاد عمل نمی‌کنند و به آن هیچ توجهی نمی‌کنند. جالب است بدانید در شورای فقهی بانک مرکزی، رئیس این شورا رئیس بانک مرکزی و معاون این شورا معاون رئیس بانک مرکزی است، شورای فقهی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ۱۲ عضو دارد که فقط ۴ نفر روحانی در آن وجود دارد که از این بین فقط دو نفر مجتهد و آن دو نفر دیگر طلبه‌هایی هستند که در دانشگاه درس اقتصاد خوانده‌اند، این شورای عالی اقتصاد ماست.

امروزه در کل نظام آموزش عالی و آموزش و پرورش ما شورای فقهی وجود ندارد؛ یعنی هیچ یک از اعمال این دو نهاد به امضای فقه نرسیده است و این مایه تأسف است.

متأسفانه ما سر در لاک حجره‌هایمان فرو برده‌ایم، علم در انزوا و خلأ به دست نمی‌آید. انسان عالم باید مسئله‌هایش منشأ انتزاع عینی داشته باشد؛ ما داریم یک سری مسائل انتزاعی را حل می‌کنیم. علم ارزش ذاتی ندارد؛ بلکه ارزش ابزاری دارد. غایت علم علم نیست و علم اگر توانست مسئله‌های نظام اسلامی را حل کند ارزش دارد. دانستنی که کمکی به من، نظام اسلامی و جامعه اسلامی نکند، هیچ ارزشی ندارد زیرا ذهن عالم قرار نیست صرفاً انبار یک سری اطلاعات باشد.

من انتظارم از طلاب جوان پژوهشگر این است که مسائل نظام اسلامی را مورد پژوهش قرار بدهند و در تأملی که می‌کنند دغدغه‌ی مشکلات مردم و نظام اسلامی را داشته باشند. روی میز انقلاب اسلامی صدها و هزاران مسئله هست که از قضا دانش حوزوی ما می‌تواند سهم بسزایی در حل آن‌ها داشته باشد و صرفاً به این دلیل که ما در فضای انتزاع از جامعه مان زندگی می‌کنیم، ارتباط حوزه با نظام اسلامی یک ارتباط حداقلی شده و خروجی حوزه شده حوزه سکولار؛ حوزه‌ای که امتداد اجتماعی ندارد و از نشاط در آن خبری نیست.

بخش سوم

گزارش جشنواره سوم

* گزارش سومین جشنواره علامه حلی (ره) استان قزوین

جشنواره سوم استان قزوین با لطف خداوند متعال و همکاری مدیران و معاونت‌های پژوهش و اساتید و دوستان به پایان رسید. در این جشنواره ۳۹۱ اثر برای جشنواره ارسال شده بود که ۲۷۱ اثر برای برادران و ۱۲۰ اثر برای خواهران بوده است که از این میان ۹۴ اثر از برادران به تفصیلی و ۵۴ اثر از خواهران به تفصیلی اول راه پیدا کردند.

از میان همه آثار راه یافته به ارزیابی تفصیلی اول ۵۸ اثر به تفصیلی دوم راه پیدا کردند که ۳۲ اثر از برادران و ۲۶ اثر از خواهران بوده است که از بررسی آثار در مجموع ۱۸ اثر که شامل ۸ اثر از برادران و ۱۰ اثر از خواهران بود به عنوان برگزیده انتخاب شدند که از نظر اساتید ۸ اثر دارای شرایط رتبه و باقی آثار نیز شایسته تقدیر معرفی گردیدند که از میان این آثار ۸ اثری که دارای عنوان رتبه هستند در جشنواره کشوری شرکت داده می‌شوند و باقی آثار از این مرحله باز می‌مانند.

بیشترین منتخب مربوط به مقالات سطح ۲ و تحقیقات پایانی سطح ۲ است که نشان از توجه طلاب سطح دو به کار پژوهش است که بعد از ایشان مقالات سطح یک بیشترین منتخب را داشته است و از این میان تحقیقات پایانی بیشترین رتبه را دارا است.

بیشترین موضوع منتخب مباحثی است که با عنوان علوم انسانی مرتبط با دین شناخته می‌شود و بعد از آن فقه و کلام در ردیف بعدی هستند. علوم حدیث و مباحث قرآنی و اصول فقه دارای کمترین اثر منتخب هستند و مباحث تربیتی نیز با وجود آثار زیاد دریافتی یک اثر منتخب دارد.

* جشنواره چهارم

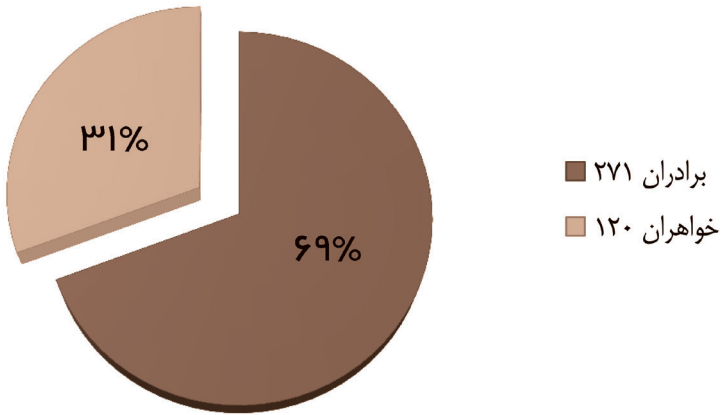
جشنواره چهارم استان که هم‌زمان با جشنواره یازدهم کشوری است نیز از ابتدای مهر شروع به دریافت آثار کرده است و تا انتهای سال ۹۷ نیز دریافت آثار ادامه خواهد داشت که موضوعات ویژه آن عبارت‌اند از «نقش حوزه در تحولات سیاسی اجتماعی صد سال اخیر»، «آسیب‌های اجتماعی»، «سبک زندگی ایرانی اسلامی» و «چهل سالگی انقلاب اسلامی ایران» که آثار ارسالی در این موضوعات ۵ نمره تشویقی خواهند داشت.

سن عمومی برای شرکت در جشنواره جدید نیز ۳۱ سال است که براساس مصوبه شورای سیاست‌گذاری جشنواره، تبصره‌هایی برای سن شرکت‌دهمین جشنواره علامه حلی (ره) به تصویب اعضا رسیده است، براین اساس، در این دوره، تنها کتبی پذیرش خواهند شد که صاحبان آن‌ها حداکثر ۳۱ سال داشته باشند و همچنین، شرط سنی در خصوص صاحبان پایان‌نامه‌های سطح ۳ حوزه علمیه خاوران به ۳۵ سال افزایش یافت و سنوات حضور در جبهه (مدافعان حرم) یا خدمت سربازی برادران طلبه و همچنین سنوات تحصیل خاوران و برادران طلبه در دانشگاه نیز به شرط سنی شرکت‌کنندگان در جشنواره افزوده شد که بدین ترتیب شرایط سنی شرکت‌دهمین جشنواره به تفکیک قالب اثر به شرح مقابل است:

شرایط سنی شرکت در یازدهمین جشنواره علامه حلی (ره)

مقاله	
برادران	۳۱ سال + سنوات حضور در جبهه یا خدمت سربازی یا تحصیل در دانشگاه
خواهران	۳۱ سال + سنوات تحصیل در دانشگاه
کتاب	
برادران	حداکثر ۳۱ سال
خواهران	حداکثر ۳۱ سال
تحقیق پایانی سطح ۲	
برادران	۳۱ سال + سنوات حضور در جبهه یا خدمت سربازی یا تحصیل در دانشگاه
خواهران	۳۱ سال + سنوات تحصیل در دانشگاه
تحقیق پایانی سطح ۳	
برادران	۳۱ سال + سنوات حضور در جبهه یا خدمت سربازی یا تحصیل در دانشگاه
خواهران	۳۵ سال + سنوات تحصیل در دانشگاه
تحقیق پایانی سطح ۴	
برادران	غیرقابل پذیرش
خواهران	غیرقابل پذیرش

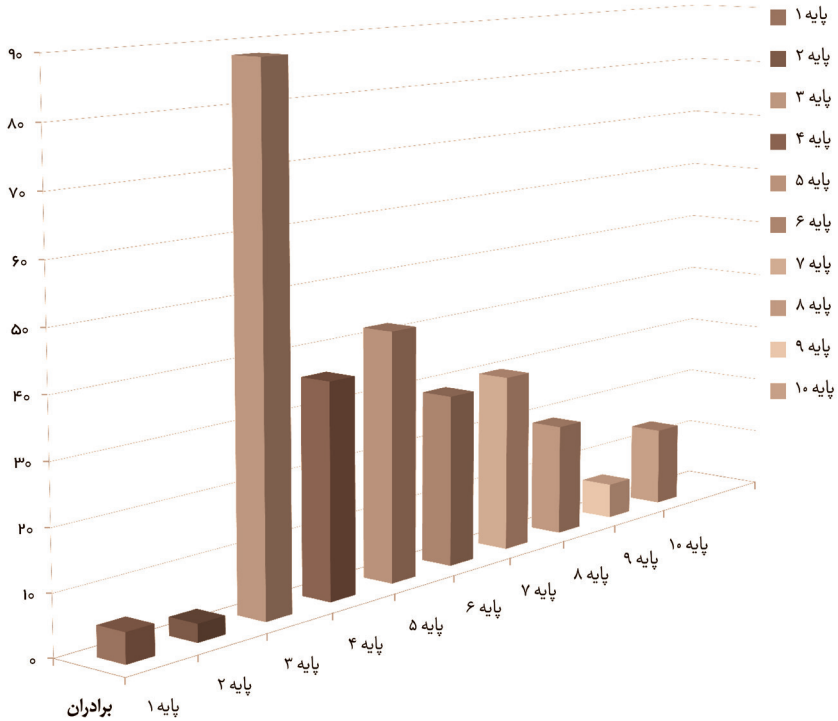
* تعداد کل آثار دریافتی سومین جشنواره علامه حلی (ره) قزوین

تعداد کل آثار دریافتی جشنواره علامه حلی قزوین

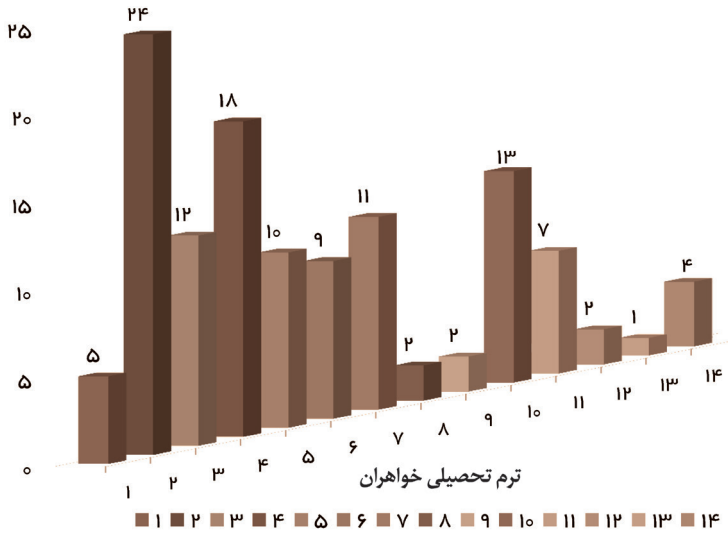
۲۷۱	برادران
۱۲۰	خواهران
۳۹۱	جمع

✱ تعداد آثار برادران بر اساس رتبه بندی تحصیلی (میزان تحصیلات حوزوی)

برادران				
پایه ۱	پایه ۲	پایه ۳	پایه ۴	پایه ۵
۵	۳	۸۸	۳۶	۴۲
۶	۷	۸	۹	۱۰
۲۹	۳۰	۱۹	۶	۱۳

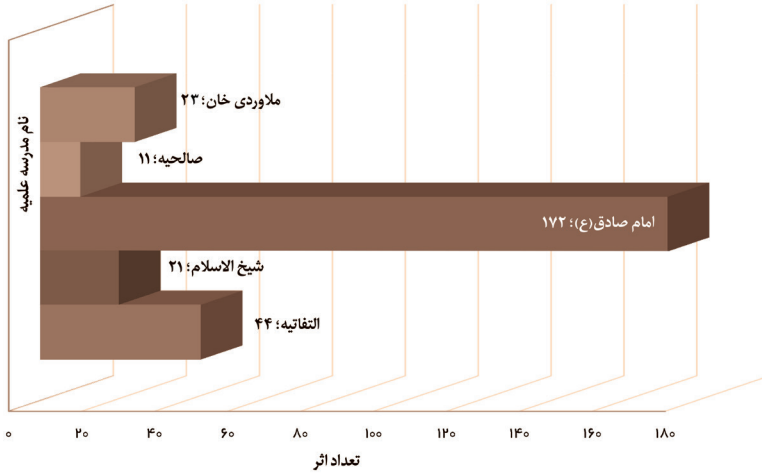
* تعداد آثار خواهران بر اساس رتبه‌بندی تحصیلی (میزان تحصیلات حوزوی)

رتبه‌بندی تحصیلی خواهران						
ترم ۷	ترم ۶	ترم ۵	ترم ۴	ترم ۳	ترم ۲	ترم ۱
۱۱	۹	۱۰	۱۸	۱۲	۲۴	۵
ترم ۱۴	ترم ۱۳	ترم ۱۲	ترم ۱۱	ترم ۱۰	ترم ۹	ترم ۸
۴	۱	۲	۷	۱۳	۲	۲

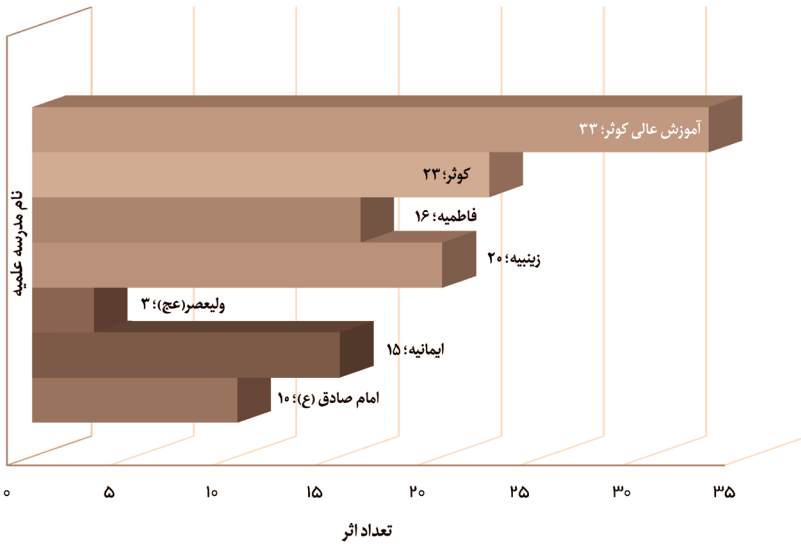
* تعداد آثار برادران بر اساس تفکیک مدرسه

تعداد کل آثار دریافتی جشنواره علامه حلی قزوین

تعداد آثار	نام مدرسه علمیه برادران
۲۳	مدرسه علمیه ملاوردی خان
۱۱	مدرسه علمیه صالحیه
۱۷۲	مدرسه علمیه امام صادق (علیه السلام)
۲۱	مدرسه علمیه شیخ الاسلام
۴۴	مدرسه علمیه التفاتییه

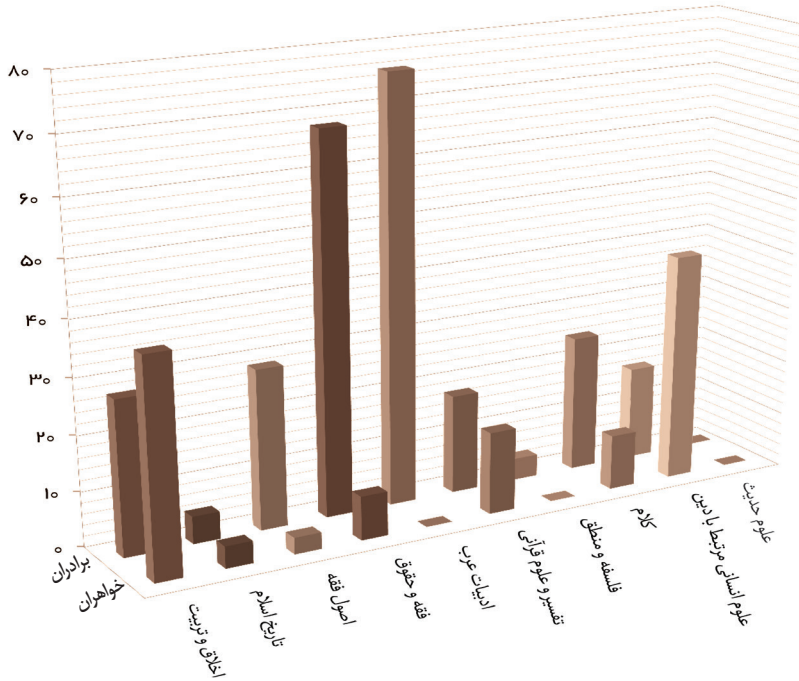
*تعداد آثار خواهران و برادران بر اساس موضوع

تعداد کل آثار دریافتی جشنواره علامه حلی قزوین

تعداد آثار	نام مدرسه علمیه خواهران
۳۳	مؤسسه آموزش عالی کوثر
۲۳	مدرسه علمیه کوثر
۲۰	مدرسه علمیه زینبیه (سلام الله علیها)
۳	مدرسه علمیه ولیعصر (عج)
۱۵	مدرسه علمیه ایمانیه
۱۰	مدرسه علمیه امام صادق (علیه السلام)

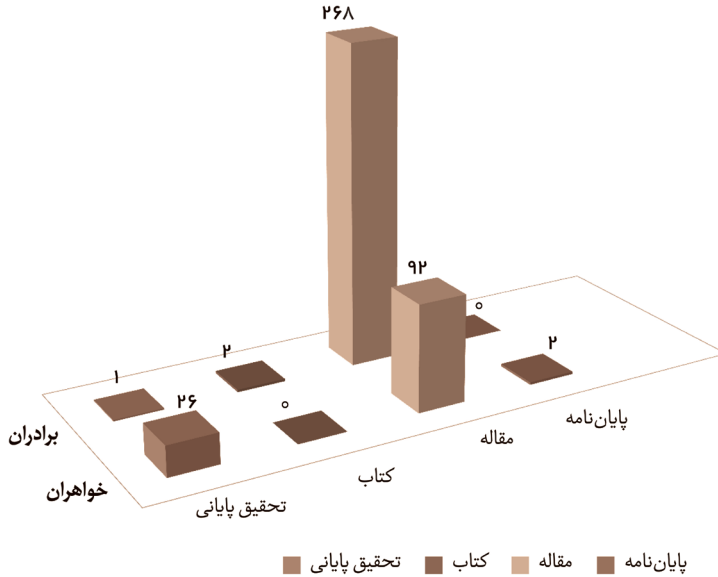
* تعداد آثار خواهران و برادران بر اساس موضوع

تعداد کل آثار دریافتی جشنواره بر اساس موضوع

موضوع	برادران	خواهران
اخلاق و تربیت	۲۹	۳۹
تاریخ اسلام	۵	۴
اصول فقه	۲۹	۳
فقه و حقوق اسلامی	۶۸	۸
ادبیات عرب	۷۶	۰
تفسیر علوم قرآنی	۱۸	۱۵
فلسفه و منطق	۴	۰
کلام	۲۵	۱۰
علوم انسانی مرتبط با دین	۱۷	۴۱
جمع	۲۷۱	۱۲۰

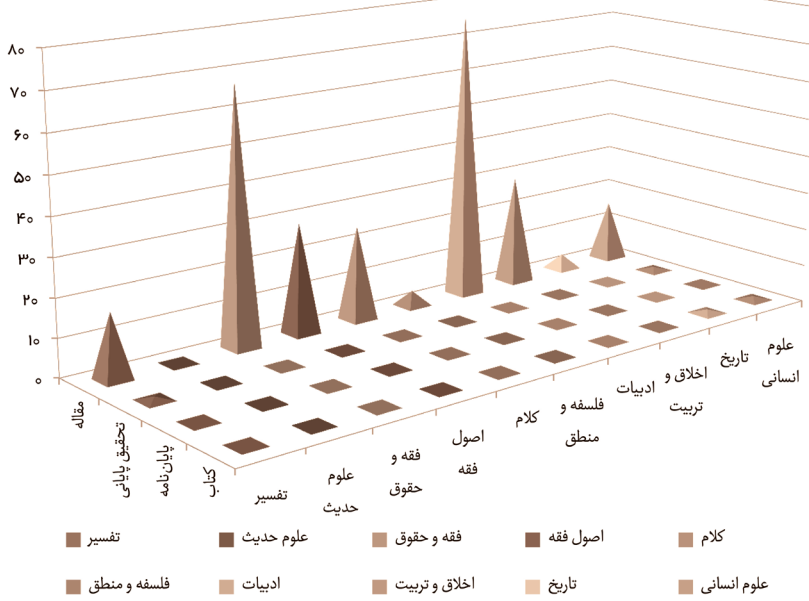
* تعداد آثار خواهران و برادران بر اساس نوع اثر

تعداد کل آثار دریافتی جشنواره علامه حلی قزوین

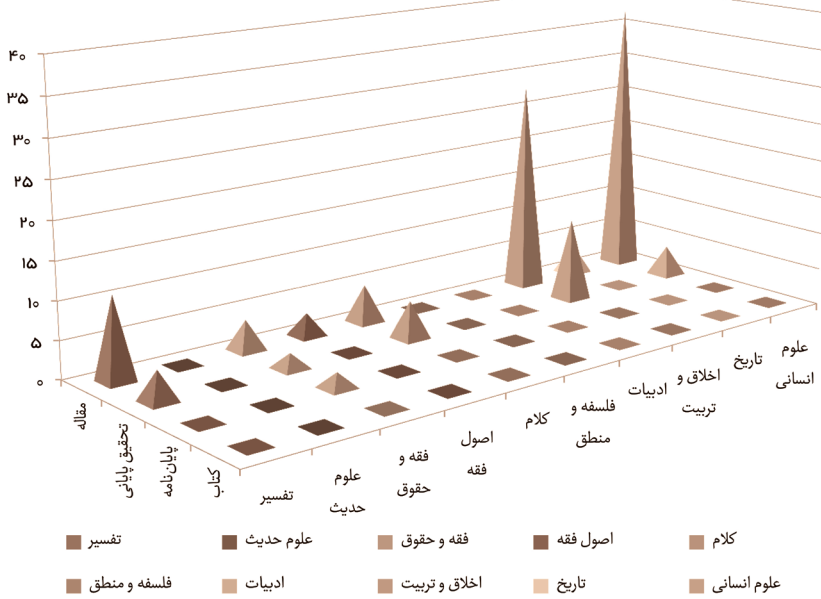
نام مدرسه علمیه	برادران	خواهران
تحقیق پایانی	۱	۲۶
کتاب	۲	۰
مقاله	۲۶۸	۹۲
پایان نامه	۰	۲
جمع	۲۷۱	۱۲۰

* تعداد آثار دریافتی برادران به تفکیک نوع اثر و موضوع اثر

آثار دریافتی برادران به تفکیک موضوع و نوع اثر				
نوع	مقاله	تحقیق پایانی	پایان نامه	کتاب
تفسیر	۱۷	۱	۰	۰
علوم حدیث	۰	۰	۰	۰
فقه و حقوق اسلامی	۶۸	۰	۰	۰
اصول فقه	۲۹	۰	۰	۰
کلام	۲۵	۰	۰	۰
فلسفه و منطق	۴	۰	۰	۰
ادبیات	۷۶	۰	۰	۰
اخلاق و تربیت	۲۹	۰	۰	۰
تاریخ	۴	۰	۰	۱
علوم انسانی	۱۶	۰	۰	۱
جمع	۲۶۸	۱	۰	۲

* تعداد آثار دریافتی خواهران به تفکیک نوع اثر و موضوع اثر

آثار دریافتی خواهران به تفکیک موضوع و نوع اثر

نوع	مقاله	تحقیق پایانی	پایان نامه	کتاب
تفسیر	۱۱	۴	۰	۰
علوم حدیث	۰	۰	۰	۰
فقه و حقوق اسلامی	۴	۲	۲	۰
اصول فقه	۳	۰	۰	۰
کلام	۵	۵	۰	۰
فلسفه و منطق	۰	۰	۰	۰
ادبیات	۰	۰	۰	۰
اخلاق و تربیت	۲۸	۱۱	۰	۰
تاریخ	۴	۰	۰	۰
علوم انسانی	۳۷	۴	۰	۰
جمع	۹۲	۲۶	۲	۰

بخش چهارم

**معرفی برگزیدگان جشنواره و
چکیده آثار**

اسامی منتخبین سومین

ردیف	نام نویسنده	عنوان اثر
۱	سیدرسول حسینی	نقش امام خمینی (ره) در مهار بحران‌های سیاسی - اجتماعی دهه ۶۰
۲	رقیه قموشی	ویژگی‌های امنیت در عصر ظهور با محوریت آیه ۵۵ سوره نور
۳	علیرضا نوروزی	بررسی چپستی، اعتبار و مناط حجیت قیاس اولویت
۴	سمیه آقاجانی	جایگاه بغی در فقه امامیه
۵	الهام علی نیا	مقایسه توبه در اسلام و اعتراف در مسیحیت
۶	الهام بیگدلی	اهداف حکومت جهانی حضرت مهدی (عج) در آیات و روایات شیعه
۷	محمد نفری، ابراهیم افشار	نقد و بررسی کلی و جزئی در منطق اسلامی
۸	محمد احمدی	بررسی ادبی سوره مبارکه قلم
۹	عبدالله افشار	بررسی قرار بازداشت موقت از دیدگاه فقه و حقوق کیفری ایران
۱۰	محمد مهدی خراسانی، مرتضی زندباف، حسن صفی خانی	کاوشی پیرامون اقوال باب ندا
۱۱	مجتبی تسنیمی	بررسی مؤلفه‌ها و الزامات آینده‌نگاری تمدن نوین اسلامی از منظر مقام معظم رهبری
۱۲	سید رضا حسینی	بررسی مبحث کلی در منطق
۱۳	سمانه پرهیزکاری	ابعاد الگویی و تربیتی زنان از دیدگاه اسلام
۱۴	معصومه کلهر	سیمای حضرت ابراهیم (ع) در قرآن
۱۵	زهره نورزاد	فلسفه طهارات سه گانه در آیات، روایات و علم پزشکی
۱۶	لیلا آقاجانی، مریم اسکندری، فاطمه طاهرخانی	بررسی علل کاهش رغبت طلاب حوزه‌های علمیه خواهران به ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر و راه‌های مقابله با آن
۱۷	زینب فلاح، اعظم رضایی، معصومه عرجی	تاثیر شبکه‌های مجازی بر رفتار زنان خانه دار در خانواده‌های شهرستان تاکستان و راهکارهای مقابله با آن
۱۸	اعظم کریمی زرنندی، سمیه مهدوی منش، طاهره آشوری، منیره حیدری	آثار و پیامدهای اشتغال زنان شهر قزوین در اقتصاد مقامی

۴۰

ویژه‌نامه سومین جشنواره علامه حلی استان قزوین

عاشق
علی (ره)

جشنواره علامه حلی قزوین

برگزیده	موضوع اثر	قالب اثر	مدرسه محل تحصیل
رتبه یک	تاریخ اسلام	کتاب	مولوردی خان
رتبه دو	کلام	تحقیق پایانی	مؤسسه آموزش عالی کوثر
رتبه سه	اصول فقه	مقاله	شیخ الاسلام
رتبه سه	فقه و حقوق اسلامی	پایان نامه	مؤسسه آموزش عالی کوثر
رتبه سه	کلام	تحقیق پایانی	مدرسه علمیه کوثر
رتبه سه	کلام	تحقیق پایانی	مدرسه علمیه کوثر
رتبه سه	فلسفه و منطق	مقاله	امام صادق (ع)
رتبه سه	ادبیات	مقاله	شیخ الاسلام
شایسته تقدیر	فقه و حقوق اسلامی	مقاله	امام صادق (ع)
شایسته تقدیر	ادبیات	مقاله	امام صادق (ع)
شایسته تقدیر	علوم انسانی مرتبط با حوزه دین	مقاله	شیخ الاسلام
شایسته تقدیر	فلسفه و منطق	مقاله	امام صادق (ع)
شایسته تقدیر	اخلاق و تربیت	تحقیق پایانی	مؤسسه آموزش عالی کوثر
شایسته تقدیر	تفسیر و علوم قرآنی	تحقیق پایانی	مؤسسه آموزش عالی کوثر
شایسته تقدیر	فقه و حقوق اسلامی	تحقیق پایانی	مؤسسه آموزش عالی کوثر
شایسته تقدیر	علوم انسانی مرتبط با حوزه دین	مقاله	مدرسه علمیه ایمانیه
شایسته تقدیر	علوم انسانی مرتبط با حوزه دین	مقاله	مدرسه علمیه ایمانیه
شایسته تقدیر	علوم انسانی مرتبط با حوزه دین	مقاله	مؤسسه آموزش عالی کوثر

جناب آقای سید رسول حسینی

✽ برگزیده رتبه اول جشنواره علامه حلی قزوین

عنوان اثر: نقش امام خمینی (ره) در مهار بحران‌های سیاسی اجتماعی دهه ۶۰

هر نظام سیاسی در جهان با دشمنانی داخلی و خارجی روبرو است. مخالفان داخلی می‌کوشند با ایجاد بحران در جامعه، حکومت را تضعیف یا ساقط کنند. پایداری و پویایی نظام مقدس اسلامی در گرو شناخت آسیب‌ها و تهدیدات و مقابله با بحران‌ها و معضلات پیش پای آن است. اینک پس از استقرار نظام اسلامی و توسعه و بالندگی آن، شناسایی راه‌های پاسداری از دستاوردهای انقلاب اسلامی لازم و ضروری است. از عوامل مهم استحاله و از موانع عمده پویایی انقلاب‌ها، خطر بحران‌های سیاسی اجتماعی داخلی است.

انقلاب اسلامی ایران به رهبری امام خمینی (ره) در میان انقلاب‌های قرن بیستم از حیث مشارکت وسیع مردم، بی‌سابقه بوده است. بحران‌ها از جمله موضوعات حساس و مهمی هستند که در فرایند تحول نظام‌های سیاسی و اجتماعی پیوسته نقش موثری داشته‌اند. دلیل این امر به پیامدهای دوگانه بحران بازمی‌گردد که آن را به مثابه نقطه عطفی جهت خیزش‌های بزرگ و یا زوال‌های اسفناک مطرح ساخته است. بنابراین حکومت‌هایی که پس از پیروزی در یک انقلاب، به قدرت می‌رسند در معرض تهدید و بحران‌های متعدد قرار دارند، استقرار و استمرار حیات این نظام‌ها مستلزم مهار و مدیریت بحران‌های پیش روست. نظام جمهوری اسلامی ایران نیز از این قاعده مستثنا نیست. به گونه‌ای که با پیروزی انقلاب، دشمنان داخلی و خارجی از یک سو، در جهت خاموش نمودن و یا کند کردن موتور انقلاب با بهره‌گیری از امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری، با ایجاد ناامنی، آشوب، کودتا، تفرقه‌افکنی در صف انقلابیون اعم از حاکمان، مردم و گروه‌های مبارز، تحریم اقتصادی، حمله نظامی، عملیات روانی و... بحران‌آفرینی کردند و از سویی دیگر تصادم و تراحم میان سیاست‌ها و قضاوت‌ها، برخورد ناپه‌نجان دو یا چند گفتمان و گرایش سیاسی متفاوت، یک شرایط دفعی فقدان تصمیم‌گیری و یا گره خوردگی‌های غیرمتربقه در برخی سطوح نظام زمینه بروز بحران‌ها را فراهم نمود.

اگر مدیریت و رهبری هوشمندانه امام (ره) نبود کشتی انقلاب، در طوفان سهمگین و دریای پرتلاطم اختلافات، حوادث و بحران‌ها غرق شده بود. در این میان نقش امام خمینی (ره) به عنوان بنیانگذار و رهبر انقلاب اسلامی که مدیریت کلان کشور را نیز برعهده داشتند، نقش برجسته، ممتاز و بی‌نظیری را در کشور اجرا می‌کردند. مدیریت سیاسی و اجتماعی یک انقلاب نو پا و جوان که با بحران‌های متعددی روبروست، مستلزم بهره‌گیری مدیران نظام انقلابی از الگویی منسجم از مهار بحران است در واقع آنچه ساختار الگوی مدیریت سیاسی حضرت امام (ره) را شکل می‌دهد متشکل از مبانی اعتقادی و معرفتی که در سه حوزه هستی‌شناختی، انسان‌شناختی و جامعه‌شناختی، بنیاد اندیشه، تفکر و بینش امام (ره) را ساخته است. امام خمینی (ره) با تسلط در برخورد با بحران‌ها و مهار، کنترل و تدبیر آن‌ها، به طراحی الگوی نوینی از مهار بحران‌های سیاسی و اجتماعی در عرصه عمل پرداختند.

عنوان اثر: ویژگی‌های امنیت در عصر ظهور با محوریت آیه ۵۵ سوره نور

امنیت از مقوله‌های اساسی نیازمندی‌های بشریت بوده و از دیرباز و زمان خلقت خواسته بشر است. نعمت امنیت، ریشه و اساس همه نعمت‌های الهی است، به طوری که هرگاه از بین برود، دیگر مسائل مادی و معنوی نیز به خطر می‌افتد. امنیت حالت فراغت از هرگونه تهدید یا حمله و یا آمادگی برای رویارویی با هر تهدید و حمله را گویند. بحث امنیت از جمله موضوعات مهم در حیطه‌های مختلفی از حیات بشر همچون حیات سیاسی، فرهنگی و اقتصادی است. اسلام، امنیت را بستر تحولات مثبت اجتماعی می‌داند؛ به همین دلیل این امر نقش زیربنایی دارد. اسلام در جهت‌گیری بلندمدت امنیتی خود با الگو قرار دادن حکومت مهدوی، راه امروز و چشم‌انداز آینده را ترسیم نموده است. برای بسترسازی این حکومت، عوامل سیاسی و حکومتی همچون اقتدار ملی، رهبری، آزادی، اتحاد مردم و دولت و موارد دیگری مورد توجه هستند. از طرفی عوامل اجتماعی و فرهنگی و عوامل اقتصادی نیز در ایجاد جامعه امن مهدوی دخیل هستند. طبق روایات و متون اسلامی در حکومت مهدوی امنیتی همه‌جانبه در حیطه‌های اقتصادی، سیاسی و فرهنگی به وجود خواهد آمد؛ دولتی برپا خواهد شد که مستضعفان حکومت آن را به دست گرفته، حکومت عدل جهانی را تشکیل می‌دهند به طوری که فسادها و ظلم‌ها را از بین خواهد برد. در عصر ظهور مردم با تکمیل عقولشان، به تکمیل اعتقادات و پیراسته شدن از رذایل اخلاقی به رشد و تعالی اعتقادی، علمی، فرهنگی نائل آمده، در نهایت به سعادت خواهند رسید. در این عصر پیشرفت عظیمی در مبحث اقتصاد رخ خواهد داد. عواملی همچون باران‌های مفید و پی‌درپی و افزایش خیر و برکت نقش مهمی در رونق اقتصاد دارند؛ امام مهدی (عج) نیز در این راستا اقداماتی همچون بهره‌برداری از معادن و منابع زیرزمینی، استفاده از همه اموال، عمران و آبادی زمین، گسترش تلاش در ارتقای امنیت راه‌ها و شهرها و بازرگانی و تجارت انجام خواهند داد و در نتیجه در سایه این امور امنیت اقتصادی و رفاه عمومی حاصل خواهد شد.

جناب آقای رضا نوروزی

* برگزیده رتبه سوم جشنواره علامه حلی قزوین

عنوان اثر: چیستی، اعتبار و مناط حجیت قیاس اولویت

از جمله منابعی که در فقه کاربرد بسیاری داشته و احکام زیادی به وسیله آن استنباط می‌شود، «قیاس اولویت» است؛ سؤالی که در ارتباط با این قیاس به ذهن تبادر می‌کند، تعریف و اعتبار آن است. با توجه به اینکه مسئله پیش روی، ریشه در علم اصول دارد، در این مقال، ابتدا به بیان تعریف قیاس اولویت و سیر تکامل آن تعریف در لسان علما و ارائه تعریف کامل، پرداخته شده؛ تا در گام بعد با بررسی اقوال فقها، «حجیت قیاس اولویت» با دلیل اثبات شود و سپس با بیان مناط و ملاک حجیت قیاس اولویت، به این موضوع پرداخته شود که قیاس اولویت از ادله لفظی محسوب شده و موضوعاً از «قیاس مجمع علی بطلانه» خارج است؛ سپس با الهام‌گیری از دو روایت، این مطلب اثبات می‌شود که هر نوع قیاس اولویت، نمی‌تواند قیاس اولویت معتبر باشد و به‌کارگیری این نوع از قیاس، نیازمند نظری دقیق است.

در این تحقیق به کلمات قدما و متأخرین از شیعه، توجه شده تا جایگاه قیاس اولویت در نزد ایشان، به وضوح روشن شود و سعی شده تا خواننده آن، بینشی جامع نسبت به قیاس اولویت یافته، قدرت تمییز قیاس اولویت معتبر از غیر آن را به دست آورد.

سرکار خانم سمیه آقاجانی

* برگزیده رتبه سوم جشنواره علامه حلی قزوین

عنوان اثر: جایگاه بغی در فقه امامیه

حضور سیاسی - اجتماعی مردم در مسائل نظام اسلامی، امری حیاتی برای نظام به حساب می آید و موجب تقویت پایه های نظام می شود. اما این حضور، با شور و هیجانی که به همراه دارد، ممکن است توسط افراد خاص، جهت گیری خاصی پیدا کند که در راستای اهداف نظام اسلامی نباشد و مردم را در مقابل نظام قرار دهد. رویارویی مردم با نظام اسلامی، در اصطلاح فقه امامیه، بغی نامیده می شود. از این رو، این تحقیق با در نظر گرفتن اهمیت تجاوزهای برون نظامی و درون نظامی سال های اخیر نسبت به حکومت های منطقه از جمله ایران، درصدد برآمده است به جایگاه این تجاوزات سیاسی، در فقه سیاسی امامیه، توجه نماید و فراتر از جزئیات حوادث سیاسی، به تعیین حدود بغی سیاسی در برابر حکومت اسلامی و مسائل پیرامون آن، بپردازد. فقهای امامیه، بغی را در دو سطح نافرمانی مدنی و براندازی حکومت مطرح کرده اند. این تحقیق با طرح سؤال از حدود و جایگاه بغی، به تبیین نظرات فقهای امامیه و ادله ایشان از بغی و مبانی فقهی آن، شرائط تحقق بغی و احکام آن پرداخته است و اثبات می کند که بغی از دیدگاه بیشتر فقهای امامیه، چیزی فراتر از نافرمانی و در حد براندازی است. به این ترتیب بغی از بسیاری از جرائم سیاسی دیگر تمییز داده می شود.

عنوان اثر: مقایسه توبه در اسلام و اعتراف در مسیحیت

تحقیق حاضر با عنوان «مقایسه توبه در اسلام و اعتراف در مسیحیت» به بررسی آیین توبه در اسلام و مسیحیت پرداخته است. یکی از مفاهیم ارزشی در دین اسلام، توبه به معنای بازگشت از گناه است. از طرفی در مسیحیت نیز نوعی آیین به نام اعتراف وجود دارد که معادل توبه در اسلام است. ولی با وجود این که توبه و اعتراف به يك معنا، یعنی بازگشت از گناه و طلب آمرزش به کار می‌روند، ولی ظاهراً تفاوت‌هایی نیز با هم دارند. در پژوهش حاضر که به روش کتابخانه‌ای به گردآوری مطالب از منابع روایی، تفسیری، ادیان و مذاهب پرداخته، به بررسی و مقایسه دو آیین توبه از اسلام و اعتراف در مسیحیت پرداخته است. پس از تحقیق فراوان مشخص شد که شباهت‌هایی همانند ضرورت ابراز اندوه به خاطر گناه، نجات از عذاب به واسطه توبه و تفاوت‌هایی از قبیل: مغایرت مفهوم گناه در اسلام و مسیحیت، مغایرت مفهوم نجات و لوازم آن در اسلام و مسیحیت، مغایرت آداب توبه و اعتراف و مغایرت در آثار در عمق دو آیین توبه و اعتراف نهفته است.

سرکار خانم الهام بیگدلی

✽ برگزیده رتبه سوم جشنواره علامه حلی قزوین

عنوان اثر: اهداف حکومت جهانی حضرت مهدی (عج) در آیات و روایات شیعه

موضوع این تحقیق اهداف حکومت جهانی حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف در آیات و روایات شیعه و هدف، آشنایی با مؤلفه‌های عدالت‌گستر مهدوی و الگوگیری از علم و دانش و به تبع آن رشد و شکوفایی اندیشه‌ها و افکار انسان است. اهمیت این تحقیق از لحاظ جامع‌گویی مطالب است. ابتدا معانی لغوی و اصطلاحی واژگان، ضرورت تحقق حکومت جهانی و بررسی حکومت در آیات و روایات بیان شده است و در ادامه ویژگی‌های حکومت جهانی حضرت اعم از برنامه‌های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی مورد بررسی قرار گرفته است؛ سپس به موانع تشکیل حکومت و وظایف شیعیان در این راستا اشاره شده است که در حکومت جهانی امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف همه تحت ولایت و حکومت مهدی هدف واحدی را دنبال می‌کنند و آن ترویج و تحقق اسلام به‌گونه‌ای است که زمین را پر از عدل و یگانه پرستی می‌کند و معیار ارزش، تقوا و دین‌داری است. همچنین تلاش شده از کتب روایی و کتب تخصصی مهدویت استفاده شود. نوع گردآوری مطالب کتابخانه‌ای بوده و روش توصیفی است. به نظر می‌رسد در قرآن و روایات اهداف خاصی در مسئله جهانی شدن حکومت حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف ذکر شده است. از این تحقیق می‌توان نتیجه گرفت که هدف از تشکیل حکومت مهدوی فراهم آوردن زمینه‌های بندگی خداوند منان، رشد معنوی جامعه و رساندن انسان به سرحد کمال است. در واقع اهمیت و زیبایی حکومت امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف در خداجویی و اعتلای کلمه توحید است. این تحقیق از یک مقدمه و سه فصل تشکیل شده که در فصل اول مبانی و مفاهیم بیان شده؛ فصل دوم ویژگی‌ها و برنامه‌های حکومت مهدوی و در فصل سوم به موانع و مشکلات تشکیل حکومت مهدوی و وظایف شیعیان پرداخته شده است.

عنوان اثر: نقد و بررسی کلی و جزئی در منطق اسلامی

مبحث کلی و جزئی، از مباحث بنیادین دانش منطق است که از همان ابتدا توسط ارسطو مطرح شد و پس از آن نیز منطق دانان اسلامی به آن پرداختند. هدف از نگارش این مقاله، بیان دیدگاه‌ها و نظرات منطق دانان اسلامی نسبت به مبحث جزئی و کلی است. از این رو با عینک ایشان به این مبحث نگرسته‌ایم.

عالمان منطق اسلامی، در مقام تعریف کلی و جزئی، بیانات گوناگونی دارند و برخی در جزئیت مفاهیمی همچون «زید» تشکیک کرده‌اند که براساس آن، تقسیم مفهوم به جزئی و کلی مورد خدشه قرار می‌گیرد، صدرا المتألهین و علامه طباطبایی از این اشکال پاسخ داده و این تقسیم را به اثبات رسانیده‌اند. برای آنکه بین هر یک از کلی و جزئی با کل و جزء اشتباه صورت نگیرد، تفاوت‌های آن‌ها را بیان کرده‌ایم. و در ادامه مفهوم کلی را از سه جهت «امکان و عدم امکان وجود افراد در خارج»، «تساوی صدق مفهوم بر افراد و عدم تساوی آن» و «خروج معنای کلی از ذات افراد و عدم خروج آن» مورد بررسی قرار داده و در ذیل آن به اشکالاتی نظیر:

۱. کلی نبودن مفاهیمی همچون «لا شیء» و «نقیض امکان عام»
۲. امکان صدق مفاهیم جزئی بر کثیرین
۳. ذاتی نبودن «نوع» و برخی اشکالات دیگر پرداخته‌ایم.

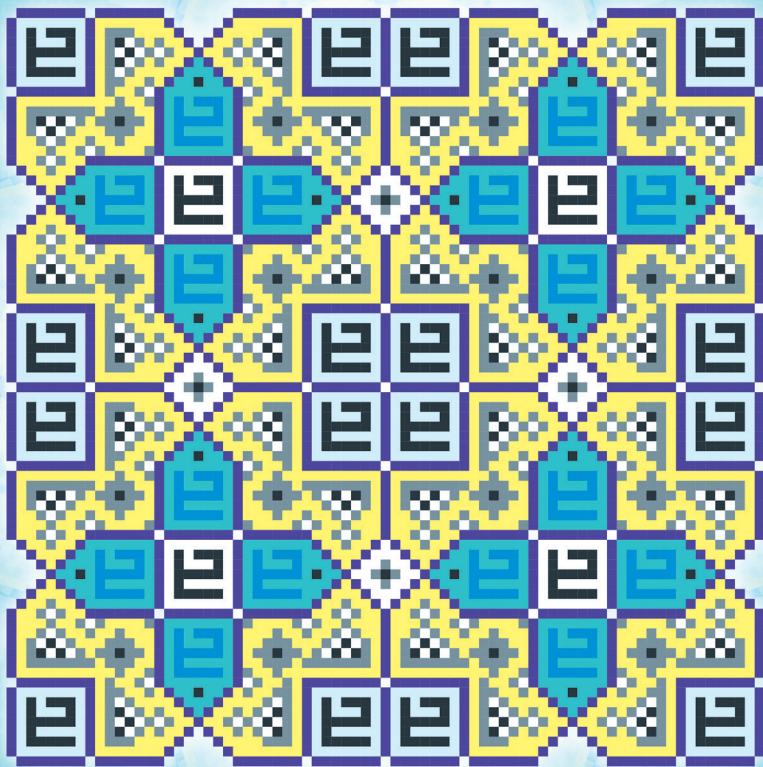
جناب آقای محمد احمدی

* برگزیده رتبه سوم جشنواره علامه حلی قزوین

عنوان اثر: بررسی ادبی سوره مبارکه قلم

قرآن کریم، ارزنده‌ترین کتابی است که از زمان نزول تا امروز مورد توجه انسان‌ها، مخصوصاً مسلمانان بوده است. این کتاب الهی دربردارنده پیام‌های هدایت برای بشر است و مردم را به آئینی استوار و جامع‌تر از بقیه آئین‌ها راهنمایی می‌کند. برای بهره‌مندی از آیات قرآن، گریزی از تفسیر آن نیست و در تفسیر قرآن، علوم مختلفی نقش دارند که یکی از آن علوم «ادبیات عرب» است که نقش مهمی در فهم بهتر قرآن دارد.

در تحقیق پیش رو سعی شده است به برخی سؤالات مانند اینکه آیا اعراب کلمه در معنا تأثیر دارد؟ آیا نقش کلمه در معنا تأثیر دارد؟ آیا ساختار کلمه به لحاظ هیئت در معنا تأثیر دارد؟ مثلاً اگر مفتون اسم مفعول باشد، معنا چگونه است و اگر مصدر باشد چطور؟ و مثلاً آیا سین و سوف فرق دارند و اگر فرق دارند، این فرقی که تأثیری در معنا دارد؟ که ما به طور مصداقی در ۲۰ آیه اول به پاسخ این سؤالات پرداخته‌ایم و با جمع‌آوری مطالب از منابع گوناگون و همین‌طور ذکر برخی مطالب با دلیل، به برخی از این سؤالات پاسخ داده‌ایم.

یازدهمین جشنواره علامه حلی

موضوعات بخش ویژه جشنواره:

- نقش حوزه در تحولات سیاسی - اجتماعی صدسال اخیر
- چهل سالگی انقلاب اسلامی ایران
- سبک زندگی ایرانی - اسلامی
- آسیب های اجتماعی

فراخوان مقاله، کتاب و پایان نامه در موضوعات علوم اسلامی و علوم انسانی مرتبط با حوزه دین

آخرین مهلت ارسال آثار: ۱۳۹۷/۱۲/۲۹
اطلاعات بیشتر و ثبت نام: www.jhelli.ir

